

Na pořadu nový územní plán města

Ještě do 12. července 2011 mohou občané podávat své připomínky k návrhu Zadání územního plánu Žďáru nad Sázavou.

Na jeho vytvoření od června pracují odborníci MěÚ. Dokument má odpovídat současnému vývoji a trendům města a také novému stavebnímu zákonu.

Návrh Zadání územního plánu Žďáru nad Sázavou je na webu města: www.zdarns.cz. -lko-

Naučná stezka má čestné uznání

Čestné uznání v krajské soutěži Stavba Vysočiny 2010 nedávno získala Naučná stezka kolem Zelené hory.

Přihlášeno bylo přes dvacet staveb z Jihlavska, Havlíčkobrodska, Pelhřimovska, Třebíčska a Žďárska. Podmínkou bylo, aby porovnávané stavby byly zkolaudovány nebo zprovozněny v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 a soutěže se zúčastnily poprvé.

Slavnostní vyhlášení letošního devátého ročníku Stavby Vysočiny proběhlo 9. 6. 2011 ve Spolkovém domě v Humpolci a Naučná stezka kolem Zelené hory byla posuzována v kategorii Stavby pro sport a volný čas.

Žďárský projekt zaujal odbornou porotu architektů natolik, že město Žďár n. S. obdrželo zmiňované čestné uznání.

„Porota kladně vyhodnotila, že je naučná stezka vhodně začleněna do terénu a přírodního rámce, včetně doplňujících prvků. Ocenila také, že se při stavbě velmi příznivě uplatnilo použití dřeva a kamene,“ informuje 2. místostarosta Žďáru Ladislav Bárta.

Jeho poděkování za společné úspěšné dílo míří řadě účastníků: autorovi architektonického návrhu a hlavnímu projektantovi Ing. Lubomíru Grošofovi, firmě Gremis za precizní provedení stavby. Dále pracovníkům odboru rozvoje a územního plánování MěÚ, kteří celou stavbu vedli a společně se stavebním dozorem Ing. Lubošem Petříčkem prováděli na stavbou dohled.

(Pokračování na str. 2)

ŽĎÁRÁCI je letní výstava na Tvrzi, ke které NŽR na str. 10 přináší zajímavosti o životě ve městě od pol. 19. stol. Na snímku historik Miloslav Lopaur při posledních úpravách výstavy. Foto: Lenka Kopčáková

Žďár vybrali do WebArchivu Národní knihovny

Děni ve Žďáře nad Sázavou zachycené na webu města bude Národní knihovna ČR archiovat jako součást dění národa pro budoucí generace.

Tuto informaci nedávno vyslechli radní města a schválili zapojení města do projektu WebArchiv Národní knihovny ČR a uzavření smlouvy dle předloženého návrhu.

Národní knihovna nedávno oslovila radnici s tím, že internetové stránky města Žďáru nad Sázavou vybrala k archivaci jako vzorek pro zařazení do projektu WebArchiv. Obsahují totiž informace, sdělení a zprávy z chodu města v takovém charakteru, který je cenný pro archivaci dění ve státě.

„Nejsme jediným městem nebo obcí. NK si nás zvolila v širším výběru. Projekt s názvem WebArchiv již běží od roku 2000 a spoluřešitelem je Ústav výpočetní techniky v Brně a tamní Masarykova Zemská

knihovna, se kterou má město Žďár spolupráci. Budou archivovat veškeré informace ze žďárského webu,“ informuje starostka Dagmar Zvěřinová.

Archiváři si uvědomují, že na obecních webech bývají velmi cenné informace, ale protože mají na webu určitou platnost, pak se smažou a více se nearchivují. Tím se jednou pro vždy ztrácejí.

A tak jako se dříve archivovaly veškeré noviny a periodika, coby cenné dokumenty, dnes už ne všechna sdělení jsou v novinách. A právě dokumentace z webu nebyla tak důsledná.

„Začátkem letošního června již bylo do projektu smluvně zapojeno 2 799 autorů webových stránek. Díky Národní knihovně bude možné uchovat i různá stádia vývoje webů a posun technologie,“ dodává místostarosta Ladislav Bárta.

Více na: www.webarchiv.cz.

-lko-

Nastal čas velkých staveb

Mnozí občané to již zaznamenali. Město Žďár nad Sázavou vstupuje do období velkých investičních staveb a své modernizace.

To sice na čas přinese omezení, ale ve finále zkvalitní život ve Žďáře nad Sázavou.

V minulých letech se radnici díky nastavenému úspornému režimu podařilo naspořit značné prostředky. To zejména dobrým zhodnocením zisků z privatizace bytů a výhodného prodeje akcií.

Proto si nyní radnice může dovolit rozjet velmi nákladné a nutné akce ke zvelebení města. Některé i bez nároku na dotační programy a podporu z nich.

V tomto volebním období by se tedy Žďáráci měli dočkat moderního wellness centra s vodními atrakcemi, opraveného náměstí a komunikací, mostu z centra na sídliště Klafar či revitalizace obou nádraží.

-lko-

Vodaservis s.r.o.
Průmyslová zóna - Jamská 53, Žďár n. Sázavou
ČERPACÍ TECHNIKA
včetně příslušenství
VRTANÉ STUDNY
Akční slevy !!!
Tel.: 566 620 587 Mob.: 777 788 424
www.vodaservis.cz

VP radon
měření a vyhodnocení radonu
Měření radonu
v půdách a místnostech
Nová 5, Žďár nad Sázavou
tel./fax: 566 628 232
mobil: 603 486 822
e-mail: vp-radon@vp-radon.cz
www.vp-radon.cz z07-vpA

PATROL®
BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉMY A SLUŽBY
ALARM SYSTEM
R. Havelky 4957/5b, 586 01 Jihlava
tel.: 567 555 555, fax: 567 310 668
e-mail: patrol@patrol.cz
web: www.patrol.cz
INFO LINE 602 56 56 56 z07-pat

iwa koupelny
IWA, spol. s r.o.
vodoinstalační, topenářský materiál,
sanitární technika, radiátory,
ohřívače - vše u nás na skladě
www.iwa.cz
Žďár nad Sázavou, Brněnská 758
tel.: 566 620 390 z07-iwA

Chtějí výhodný úvěr na bazén

Po velice dobrém úvěru s 2,8% úrokem, který se nedávno městu podařilo vyjednat u České spořitelny na rekonstrukce a stavby místních komunikací, navrhuje Finanční výbor zastupitelstva podobný postup také v případě financování přestavby školního bazénu u 4. ZŠ na Společensko-relaxační centrum za 135 mil. Kč.

Tuto stavbu bez dotační podpory město investuje výhradně ze svých zdrojů a je rozložena do tří let.

„Je nám jasné, že tak výhodný úvěr již neseženeme, protože v prvním případě byl dotován z Evropské investiční banky. Ale uvidíme, kolik nám nabídnou

finanční domy,“ říká 1. místostarosta Jaromír Brychta.

Rada města v červnu schválila přípravu změny financování Společensko-relaxačního centra a uložila MěÚ připravit výběrové řízení na úvěr ve výši 45 mil. Kč, na dobu 10 let ve variantách s fixní a pohyblivou úrokovou sazbou.

„Bylo by dobré, kdyby se nám alespoň část investice podařilo pokrýt z úvěru. Kdyby však úvěry nebyly pro město výhodné, vrátíme se k původní variantě financování stavby,“ dodává starostka Dagmar Zvěřinová. -lko-

Naučná stezka má čestné...

(Dokončení ze str. 1)

Při vlastní přípravě úřad spolupracoval se Správou CHKO, v jejímž území se naučná stezka nachází a také s Regionálním muzeem, které připravovalo texty pro naučné tabule na stezce, a proto i jim patří velký dík.

Odborníci vybírali Stavbu roku 2010

„Velmi rád bych poděkoval i rodině Kinských za poskytnutí souhlasu s užíváním části jejich pozemků. Bez toho by nemohla vzniknout tato krásná stezka, která za krátkou dobu získala velký ohlas mezi místními občany i návštěvníky města,“ vzkazuje L. Bárta.

Jen připomínáme, že projekt byl spolufinancován Evropskou unií z ROP Jihovýchod v prioritní ose pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu. Z celkových nákladů stavby za 7 530 tis. Kč činila evropská dotace 5 530 tis. Kč.

Cenu pro Žďár převzali v Humpolci oba místostarostové, kteří ještě v průběhu slavnostního večera osobně poděkovali zástupcům dodavatele, projektanta a stavebního dozoru.

„Jako místostarosta, v jehož kompetenci je strategický rozvoj města, jsem hrdý na toto uznání, které je především oceněním práce všech jmenovaných. Je zřejmé, že pokud se sejdou tým se společným cílem, dílo se podaří a příkladná spolupráce všech na tomto projektu je toho důkazem,“ neskrývá radost Ladislav Bárta. -lko-

Vyhlášené záměry města

■ **Záměr č. Z-27/2011-OP**, platí do 13. 7. 2011, zodpovídá L. Dočkalová, odb. majetkoprávní, tel.: 566 688 135 na pronájem části nebytového prostoru v objektu č.p. 1141, č.or. 44, na ul. Nádražní ve Žďáře 6 (AZ Centrum) vhodný k provozování kadeřnických služeb - obchodní činnosti.

K dispozici od 1. 5. 2011. Nájemné stanoveno v minimální výši 770 Kč/m²/rok (pracovní místnost,

čekárna, umývárna, kancelář, šatna, WC, sprcha o celkové výměře 87,56 m²).

Upozornění: Písemné reakce na vyhlášený záměr přijímá sekretariát starosty na MěÚ v zalepených obálkách výrazně označených číslem zámeřu a s uvedením jména a adresy zájemce. To nejpozději do termínu uzávěrky záměru včetně.

(redakčně kráceno)

Žižkova ulice mění tvář

ZASE UBYL kousek starého Žďáru. V lokalitě, dříve zvané Štán nebo Za Vodou, nedávno ustoupily dělnické domky z konce 18. století plánovanému rozšíření silnice. V jednom z nich se narodil portrétista Anton Johann Ferenz. Naposledy v domě sídlila Společnost historického šermu Flamberg. **Foto: Lenka Kopčáková**

Aby náměstí bylo živým centrem

Vytvoření pracovní skupiny k plánované rekonstrukci náměstí a centra města schválila v červnu rada města.

Zároveň vyzvala zastupitele k případným nominacím členů do této pracovní skupiny, která bude do příštího roku pilovat detaily velké investice roku 2012, přibližně za 60 milionů korun. To včetně obnovy podzemních sítí.

Rada města se připravovanou rekonstrukcí velkého náměstí zabírala a stavební dokumentace se nezpracovává jako celek, ale na konkrétní části náměstí s tím, že i vlastní práce proběhnou etapovitě. „Důvodem je fakt, že přes naše náměstí vede silnice I. třídy a ta musí zůstat průjezdná. Obnovu potřebují i navazující lokality jako ulice Nádražní či atrium za obchodními domy,“ přibližuje starostka Dagmar Zvěřinová.

I když příprava plánované revitalizace centra spadá do kompetence Komise pro rozvoj města, ta jinak řeší široký záběr problémů. Radní tedy považovali za vhodné vyčlenit pro řešení náměstí a centra samostatnou pracovní skupinu.

„To má i další výhody. Vidíme totiž, že dost občanů by se chtělo do diskuze o revitalizaci náměstí zapojit, ale nejsou vybráni politickými stranami za členy komise rozvoje. Toto bude jejich příležitost,“ nabízí starostka. Místostarosta odpovědný za rozvoj města Ladislav Bárta doplňuje: „Do pracovní komise chceme zapojit skutečné odborníky, kteří nám pomohou udělat z náměstí živé centrum města a nebudou se bát nových

vizí a pohledů na naše širší centrum a přihlásí se u některého ze zastupitelů“.

Pracovní skupina k náměstí se začne scházet obratem po jejím ustavení, protože bude mít práce více jak dost. „Podrobnosti po dolažení některých detailů najdou zájemci na internetových stránkách města a nebo v médiích,“ doplňuje Bárta. „Uvažujeme i o nějakém diskusním portálu, kde by mohlo docházet k výměně názorů, či ke shromažďování námětů, kterými se pak bude skupina zabývat a navrhne i možnou anketu,“ uzavírá pro formu místostarosta.

V roce 2012 se rozjede revitalizace žďárského centra

Náměstí je srdcem každého města a radní doufají, že toto téma bude blízké i zdejšími občanům. V komisi mohou sdělovat své názory a návrhy a také se dozví důvody, proč byla některá rozhodnutí učiněna a proč něco nelze realizovat a naopak jiné návrhy se jeví jako velmi dobré.

„Naším cílem je, aby si občané náměstí dotvořili sami a bylo to „jejich“ náměstí, se kterým se sžijí,“ přeje si starostka Zvěřinová.

Cílem otevřené laické i odborné diskuze je živé centrum, kde se budou scházet lidé. Přitom svou koncepcí navazující na další části města.

Pracovní skupina bude hledat řešení i s ohledem na vývoj, který nastal od posledního zpracování modelů rekonstrukce náměstí, kde poslední diskuze proběhla už téměř před čtyřmi roky.

„Některé věci se už také technologicky posunuly, a pak je tu záležitost komfortu pro turisty a cyklisty,“ připomíná Ladislav Bárta, 2. místostarosta pro rozvoj města.

„Bohužel nemůžeme mnoho udělat s původně státními obchodními domy na náměstí, které se v 90. letech prodaly v privatizaci. Tyto několikapatrové objekty byly trendem 70. let a byt jsou vybaveny výtahy, lidem dnes vyhovují pohodlná přízemní obchodní centra bez bariér,“ míní Jaromír Brychta, 1. místostarosta pro územní plánování.

Jak dodává, v silách města je tedy ovlivnit pouze povrchy náměstí, dlažby, osvětlení, lavičky, odpadkové koše a zeleň. „V centru města chceme např. vybudovat kašnu, která je součástí vítězného projektu. Také průtahovou komunikaci Praha - Brno chceme oddělit zelení,“ dodává Brychta, který se chce do pracovní skupiny k náměstí zapojit.

Jako nový prvek náměstí by rád prosadil přirozený amfiteátr se zabudovanými schodovými sedačkami, jako má např. Bystřice n.P. „Taková úprava by šla provést před Starou radnicí, kde je terén stupňovitý. Vzniklo by přirozené shromaždiště lidí a odpadlo by pracné instalování a poté uklízení laviček na pořádání akce,“ míní Brychta.

Hendikepování se v centru s histo-

rickou dlažbou dočkají projížděcích pásů z rovného povrchu. „Bereme si příklad historických center Evropy, kde původní dlažby a povrchy protínají schůdnější pásy pro slepce, vozíčkáře nebo i maminky s kočárky,“ plánuje starostka.

V současné době se cyklisté necítí bezpečně při průjezdu centrem, ale to by se brzy mělo změnit. Komise rozvoje města si vytvořila vlastní operativní pracovní skupinu zaměřenou na cykloprovoz po městě. „Na pomoc si bereme bakalářskou práci na téma Cyklooprava ve Žďáře, kterou vypracovala studentka jedné stavební fakulty a členem komise je odborník na značení cyklotras, který přinese své praktické zkušenosti,“ informuje Bárta o současném přehodnocování cykloopravy ve Žďáře.

Revitalizace náměstí a centra města však začne nutnou rekonstrukcí podzemních sítí, zejména kanalizace a vodovodu. Havarijný stav je např. na Havlíčkově náměstí, kde je obnova již věcí letoška.

„Vodovodní a kanalizační síť se budou budovat přes Svaz vodovodů a kanalizací Žďársko a jako členové svazku máme nárok na až 70% dotaci,“ uvádí Zvěřinová, jinak předsedkyně SVak Žďársko.

Pro město by tedy mohlo být teoreticky výhodnější celou akci rozdělit na dvě části. Síť a pak povrchy s mobiliárem a zelení. I o této otázce však bude jistě rozmyšlet pracovní odborná skupina.

Lenka Kopčáková

Dětské dopravní hřiště opět na pořadu

Rozpočtové opatření v objemu 12 mil. Kč na stavbu náhradního dětského dopravního hřiště v areálu MŠ na Okružní navrhuje rada města ke schválení zastupitelům, kteří zasednou ve čtvrtek 25. 8. 2011.

„Na podzim chceme zahájit přípravu výstavby mostu na Klafar. A protože povede přes stávající dopravní hřiště u sportovní haly, vyžádá si jeho zrušení,“ připomíná 1. místostarosta Jaromír Brychta.

Rada doporučuje zastupitelům vytvořit novou položku v kapitole Vzdělávání a školské služby v uváděné výši. I když jde jen o přesun mezi položkami v rámci rozpočtových opatření, musí souhlasit zastupitelé.

Na půdě radnice nedávno proběhla soutěž na dodavatele stavby náhradního dopravního hřiště, při níž město kývlo na nejnižší nabídku 11,5 mil. Kč, za kterou nabízí firma hřiště postavit. Do 15. června běžela odvolací lhůta a pak může město s firmou Gremis, s.r.o. uzavřít smlouvu a začít vyjednávat harmonogram prací.

V této chvíli město plánuje stavbu dětského dopravního hřiště pouze ve své režii, protože se nepodařilo zajistit žádnou dotaci ani mimořádný příspěvek. Ale projektový koordinátor ještě hledá možnosti.

S projektem dopravního hřiště a změn na školní zahradě mateřské školy byli rodiče již seznámeni a v MŠ Okružní je tento plán vystaven.

Celé organizace stavby a kontakty s rodiči i občany z přilehlého okolí se ujal Ladislav Bárta, místostarosta pro oblast školství a rozvoje města.

„Firma ve výběrovém řízení města vysoutěžila lhůtu na provedení stavby v délce 263 dní, tedy asi devíti měsíců. Do té doby bude fungovat DDH na Libušín,“ ujišťuje Bárta.

Na městě je nyní vyjednání speciálního harmonogramu stavby v předškolním areálu, kde děti po obědě dvě hodiny spí. Školka se přitom po dobu stavby nedá odstavit.

„Nejlépe tedy, když firma nastoupí začátkem prázdnin a nejnnutnější práce provede v době jejího letního uza-

vření. Přes prázdniny bude zajišťovat náhradní provoz pro děti z celého Žďáru MŠ Švermova (za plaveckým bazénem),“ informuje starostka Dagmar Zvěřinová.

Nové dopravní hřiště bude vybaveno moderními prvky současné žďarské dopravy, tedy i kruhovými objezdy či zvukovými semaforey. *„Děti se tak od mala naučí, s čím by se mohly ve Žďáře setkat,“* dodává starostka.

I když nové hřiště bude na menší zastavěné ploše než doposud, školní výuce dopravní výchovy to nebude vadit. Určitě zde již nebude probíhat výuka jízdy na malých motocyklech, jako tomu bylo doposud na hřišti u sportovní haly.

„Trénování jízdy na malých motorcích bude mít do budoucna daleko více prostoru na stávajícím autocvičišti, sloučeném prozatím i se hřištěm pro

skateboard. Nový skateboardový areál bude dle akčního plánu města za sportovní halou,“ informuje Brychta.

Co se týče budoucího silničního mostu na Klafar, právě probíhá stavební řízení a teprve po jeho ukončení lze spustit vlastní soutěž na dodavatele.

„Když vše půjde dobře a bez odvolání, tak letos v říjnu až listopadu budeme mít dodavatele vysoutěženého. Před zimou však lze provádět tak pouze bourací práce. Vlastní stavba mostu začne příští rok na jaře,“ odhaduje Zvěřinová.

Tato asi 100milionová (bez DPH) investice je zařazena v akčním plánu města. Jako místní komunikace však nemá téměř žádnou naději na dotační titul, protože ty nebývají vypisovány na místní komunikace.

-lko-

Nové vozíky pro pacienty

Máte špatně pohyblivé rodiče, kteří nemohou do schodů, ale přitom potřebují vyšetření? P

acienti mohou využít bezbariérový přístup hlavním vchodem do budovy polikliniky z parkoviště od obchodu Lidl, a nebo mohou také využít bezbariérový vchod zezadu budovy. Na zadní parkoviště lze zajet z ulice Studentská.

U vchodu je k dispozici pět nových vozíků pro sedící a dvě lehátka pro ležící pacienty. S těmi lze zajet až k autu, naložit pacienta a dopravit jej do budovy, kde je i lehátkům uzpůsobený výtah. Rodinný příslušník s pacientem pohodlně absolvuje potřebná vyšetření na příslušných pracovištích polikliniky. Nové vybavení využívají také pacienti ošetření na lékařské pohotovosti.

„Předtím jsme tu měli staré vozíky, ale ty byly poruchové a tím i mnohdy nebezpečné. Nové vybavení jsme si letos mohli pořídit díky sponzorským darům od žďarských firem Žďas a PKS Inpos,“ informuje Slavomír Pipa, ředitel příspěvkové organizace města Poliklinika.

-lko-

Recyklujte se zámeckými hasiči

Chcete se zbavit vysloužilých elektrospotřebičů a ještě tak podpořit činnost městských dobrovolných hasičů ve Žďáře?

Pak je můžete až do konce prázdnin bezplatně odevzdávat každé pondělí od 17 do 19 hod v zámecké zbrojnici.

Dobrovolní hasiči se zapojili do akce společnosti ELEKTROWIN, a.s. s cílem organizovaného sběru již nepo-

trebných elektrospotřebičů z domácností.

Podmínkou je úplnost zařízení a spotřebičů a odevzdávat můžeme chladničky, mrazničky, pračky, sušičky, myčky, pečící trouby, elektrickou zahradní techniku. Také televize, monitory, počítače, vysavače, mikrovlnné trouby, elektrické nářadí a nástroje.

-lko-

„Santiniho hvězda“ vyšla coby ležák

„Santiniho hvězda“ je značka, kterou si nedávno nechalo registrovat město Žďár nad Sázavou na Úřadě průmyslového vlastnictví jako patent.

Mohou ji nést piva všeho druhu, minirální vody a nealko nápoje, tisoviny všeho druhu, samolepky, razítka, vlajky, prostírání i podtácky, obaly či tašky. Také pohostinská činnost, cukrárny, ubytovací zařízení nebo i zprostředkovatelská činnost...

O povolení užívat značku „Santiniho hvězda“ však musí zájemce požádat radu města. To s sebou samozřejmě nese povinnost platit za ni autorská práva.

Název „Santiniho hvězda“ nevznikl náhodně, podkladem pro značku je barokní pověst o tom, že když byl na Zelené hoře staven kostel sv. Jana z Nepomuku, najednou se nad ním za bílého dne rozzářila jasná hvězda. To bylo pro Santiniho dílo, založené na symbolice hvězd, jasným znamením.

Pět hvězd totiž údajně vyšlo o tři století dříve, když nechal král Václav IV. svrhnout do Vltavy mučeného Jana Nepomuckého. A důvod? Jednak byl kněz nepohodlný v jeho politice, a pak také králi údajně nevyzradil zpovědní tajemství jeho manželky Zofie.

Mimochodem stavitel italského původu J. B. Santini a opat žďarského kláštera Václav Vejmluva byli vyznační kabaly, tajné nauky čísel. Značka

AUTOR NÁPADU „Santiniho hvězdy“ Jaromír Brychta a detail značky.

Foto: archiv

„Santiniho hvězda“ je tedy připomínkou zelenohorské historie, tak trochu zastřené tajemnem.

„Také toho, že pivo v klášteře mniši cisterciáci vařili, a to i v době Santiniho. Dodnes se této budově vedle klášterní školy říká pivovar. Do budoucna by podle záměru Kinských mělo dojít i k jeho rekonstrukci,“ uvádí 1. místostarosta Jaromír Brychta.

Pro úplný začátek dostal název

„Santiniho hvězda“ 12° ležák, který si město Žďár zadalo u havlíčkobrodského pivovaru před květnovou cestou žďarské delegace do partnerského Flobecqu v Belgii, coby neotřelou propagací města.

„To byl nápad pana místostarosty Brychty a návrh pivní etikety pochází z dílny Regionálního muzea a grafika Václava Judy,“ uvádí starostka Dagmar Zvěřinová. Pivo je však zatím neprodejné, protože není naceněné.

„V pivovaru jsme objednali prozatím jednu paletu, což je 800 láhví piva. To za účelem propagace města a obdarování významných hostů, včetně prezentace na akcích všeho druhu, kulturou počínaje a sportem a cestovním ruchem konče,“ říká autor myšlenky J. Brychta.

Z konkrétních významných výročí, kromě již zavedených každoročních akcí jmenuje: 290 let od postavení Zelené hory v roce 1902, dále 290 let od úmrtí Santiniho v roce 1903 nebo 20 let od přijetí Zelené hory do seznamu nejvýznamnějších památek světa UNESCO v roce 2014.

„Pivo chladíme v bývalém protiatomovém krytu pod úřadem, kde jej tak máme alespoň operativně při ruce,“ říká 1. místostarosta k neobvyklé propagaci. Město zadá i výrobu kartonu na čtyři kousky „Santiniho hvězdy“, na jehož obale bude potisk s historií města a chybět nemůže ani daná pověst.

„Jak říkají ve Vesničce střediskové „pivo ze sedmého“ my můžeme říkat „pivo z krytu,“ zlehčuje starostka uložení chmelového moku.

Veřejnost se zatím k 12° Santiniho hvězdě dostane jen při městských kulturních akcích, jako budou v srpnu Slavnosti jeřabin nebo Horácký džbánek.

„Jako vlastník značky nyní musíme jednat s Rebelem jak toto pivo uvést na trh. Nechceme, aby lidé na pivo čekali a my jej měli v krytu,“ dodává Zvěřinová.

Město chce nový typ propagace „Santiniho hvězdou“ přes zimu rozpracovat a od příští turistické sezóny jej naplno rozjet. *„Rádi bychom, aby pivo Santiniho hvězda bylo ve Žďáře na určitých místech k dostání a v restauracích byly pivní tácky s logem,“* představuje si starostka.

Jak uzavírá 2. místostarosta Ladislav Bárta, odpovědný za oblast kultury, město by se mělo na svoji propagaci zaměřit hlavně systémově a tomuto pivnímu projektu to bohužel ještě schází.

„V tuto chvíli je pivo „Santiniho hvězda“ jen jedním ze segmentů této vize. Slouží pro oficiální návštěvy města a v menším množství bude snad od prázdnin ke koupi v informačním centru města,“ dodává Bárta. Rada města jednala o prodejní ceně v době tisku NŽR.

Lenka Kopčáková

Žďárské vlakové nádraží s výtahy na perony

Rekonstrukce vlakového nádraží v objemu do 50 mil. Kč probíhá od letošního února v režii Českých drah. Město Žďár se na ní podílí 5. mil. Kč z letošního rozpočtu.

Výpravní budova ČD byla postavena v roce 1964. Dnes je žďárské nádraží jedním z nejfrekventovanějších na Vysočině. Leží na rychlíkové trati Praha - Brno.

V opravené hale bude cestujícím sloužit nové ČD centrum s pokladnami, moderní čekárna, restaurace a také komerční prostory.

Kvůli zachování provozu a služeb nádraží byla stavba rozdělena na dvě části. Dnes už jsou v první části nová okna a dveře, bezbariérové vstupy. Byla opravena střecha, vyměněny instalace a nová venkovní fasáda. Koncem května se zástupci města účastnili kontrolního dne na stavbě.

„Jak nás informoval zástupce jihlavské Správy Železniční dopravní cesty

(SŽDC) František Lanc, bezbariérové podchody na jednotlivá nástupiště dostanou i výtahy pro snadnější přesun vozíčkářů i cestujících se zavazadly. Výtah na 1. nástupišti bude možná už letos,“ informuje 1. místostarosta Jaromír Brychta.

Jak dodává, cestující mají být do zmodernizované části výpravní budovy vpuštěni do konce září a pak investor dokončí opravu zbylých částí.

Podchod a výtahy k nástupišťům budou vybudovány během příštího roku. Důvodem je i to, že v lednu 2013 bude v Novém Městě na Moravě Mistrovství světa v biatlonu. Hlavní tlak diváků i technického zásobování bude proudit přes žďárské vlakové i autobusové nádraží.

„Jsme velice rádi, že SŽDC našla prostředky i na opravy podchodů a výtahů, které původně v plánu stavby nebyly,“ pochvaluje si Brychta.

-lko-

Město kupuje rolbu i skútr

I když začíná parné léto se všemi prázdninovými radovánkami, na radnici se aktuálně projednává zakoupení rolby a skútru na zimní údržbu běžeckých lyžařských tratí kolem Žďáru. Město tak chce naplnit své usnesení, že bude v nadcházející zimě zajišťovat lyžařské tratě.

Obě zařízení doposud vlastnila Tělovýchovná jednota Žďár. Městu učinila nabídku prodeje a rada po projednání s navrhovaným postupem souhlasila. Výzvu k pořízení rolby a skútru za daných podmínek postoupila zastupitelům, kteří ji na konci května schválili.

Nyní úřad vypracoval jednotlivé kupní smlouvy města s TJ Žďár, které musela rada města znovu schválit.

„Rolbu s veškerým příslušenstvím kupujeme za 850 tis. Kč. V první splátce město složí 425 tis. Kč a ihned po zaplacení se rolba stává majetkem města, aby ji bylo možné odepisovat,“ vysvětluje místostarosta Ladislav Bárta.

Stejný postup platí i pro koupi skútru.

ru. Ten bude včetně příslušenství stát 76 500 Kč.

„Mimo to pořizujeme do majetku města i zkolaudované buňky u Ski areálu Martina Koukala za celkem 190 tisíc Kč. Ve všech třech případech město první splátku uhradí do 30. 6. 2011, zbytek pak do konce roku 2012,“ dodává L. Bárta. Rozpočet města s tím počítá.

Město zakoupením vybavení získává jedinečnou příležitost, aktivně ovlivňovat rozsah a podobu úpravy lyžařských tratí ve Žďáře a okolí, což by mělo přinést rozvoj zimní turistiky. *„Chceme v otázce údržby tratí spolupracovat i se sousedícím Novoměstskem, abychom společnými silami dosáhli lepší a komplexnější nabídky nejen pro místní, ale i pro návštěvníky v srdci Českomoravské vrchoviny,“* poukazuje 2. místostarosta pro sport.

Správcem zařízení a provozovatelem lyžařských běžeckých tratí v okolí města bude příspěvková organizace města Sportis.

-lko-

Jednali s ministrem o reformách

Otazníky kolem změny převodu sociálních dávek a sociální reformy byly tématem schůzky zástupců radnice, Sociálních služeb města a úředníků s ministrem práce a sociálních věcí Jaromírem Drábkem.

Ten v polovině května přijel do Žďáru na pozvání 2. místostarosty Ladislava Bártu.

Zástupcům města a sociálních služeb ministr představil a vysvětlil podrobnosti zamýšlené koncepce.

Některé sociální dávky současně zajišťuje v přenesené působnosti město, ale od 1. 1. 2012 by se měly nově stáhnout pod Úřad práce ČR, který bude jako jediný orgán o těchto dávkách rozhodovat.

Konkrétně se jedná např. o dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a nebo příspěvku na péči. To přináší mnoho otázek a ministr je ve Žďáře a věcně vysvětloval.

Na otázku NŽR, jaký nejzásadnější postřeh si ze žďárské schůzky odnáší, ministr řekl, že to je zpětná vazba na

tyto věci od lidí z terénu - profesionálů. *„Celé odpoledne jsme mluvili o sociální reformě, kterou se snažím intenzivně vysvětlovat. Rozhodně nechceme společnosti přinášet kroky, které by byly škodlivé. Účelem reformy je samozřejmě v konečném důsledku pomoci lidem,“* uvedl Jaromír Drábek.

Byť jsou nyní některé reformní kroky nepopulární, budou prý dlouhodobě prospěšné a pro společnost přínosné.

Senioři v domovech se bojí o kapesné

Jak ministr zaznamenal v jednom z navštívených domovů seniorů na Vysočině, někteří lidé mají obavu, zda jim ještě vůbec zůstane kapesné, aby měli např. na léky.

„To je docela typický příklad vnímání reformy. Ale tyto lidi si již neuvědomují, že oni jsou ta skupina vyvolených, kteří se dostali do domova seniorů. Přece na umístění sem se čeká. Je řada jejich vrstevníků, kteří to šťestí

Úspěšný Festival dechovek

NÁVŠTĚVNÍKY festivalu čekala směsice těch nejlepších dechovek.

Foto: Jiří Pavlíček

Příznivci dechové hudby si nedávno užili již 6. ročník Festivalu dechových hudeb Vysočiny v areálu zámku Kinských. Deštová nadílka, která přišla hned v úvodu, však neubrala dobrou náladu šesti stům diváků ani kapelám.

„Zahrála krásně krojovaná Fialenka z Lanžhota, Veselá sedma, Bobruvanka a

Venkovská kapela z Vysočiny a v závěru jihočeská Keramička. Celé odpoledne doprovázel kapely slovem i zpěvem host letošního ročníku Jožka Šmukař a na výborné náladě se tradičně podílel konferencier Jan Sedlařík,“ ohlíží se Marcela Lorencová, ředitelka pořadající P. O. Kultura Žďár.

-lko-

Kostel monitorují

Opakované krádeže okapových svodů z kostela sv. Jana Nepomuckého jsou důvodem změny provozu v areálu Zelené hory.

„Se správou hřbitova a městem jsme se dohodli, že brány ve směrech od přístupového schodiště a od nového hřbitova budou odemčeny pouze v době od 9 do 17 hodin. Jižní brána (od parkoviště) bude odemčována a zamykána v obvyklém režimu jako dosud,“ informuje Libor Karásek, ředitel Národního památkového ústavu, územního pracoviště v Telči.

Doba vstupu na hřbitov tak zůstává beze změn, ale díky omezení počtu vstupních bran v době mimo návštěvníkové hodiny kostela umožní monitorovat všechny přichozí instalovaným kamerovým systémem. *„Jiným způsobem se bohužel nejsme schopni vzrůstajícímu vandalismu bránit,“* konstatuje L. Karásek.

-lko-

Krátce

■ Voda ve studánce U Křiváku není vhodná k pití kvůli nálezům bakterie. Studánka Salvátorka je v pořádku. Tak vyplývá ze vzorků odebraných 24. 6. 2011.

■ Na letní taneční večery na zámku zve zdejší Sbor dobrovolných hasičů. Začátek vždy ve 20.00, 1. nádvoří. So 23. 7. hraje VOSA rock, so 6. 8. 2011 hraje Airback.

■ Na Novoměstské Slunohraní s koncerty rozličných žánrů ve dnech 7., 8. a 9. 7. zvou pořadatelé se sousedního města. Koná se na nádvoří Horácké galerie.

-lko-

Zastupitelé se představují

1) Které oblasti se chcete v zastupitelstvu věnovat?

2) Který stěžejní problém chcete během čtyřletého období vyřešit?

Ing. Karel Straka

(ČSSD) 59 let, pracovník Národního památkového ústavu, ZR 2, 606 231 636 strakakarel@centrum.cz

1) Jako člen zastupitelstva a rady města se nechci zaměřovat na jednu oblast. Prioritou pro mě zůstává rozvoj města, otázka bytové, ale i ostatní výstavby, neboť mě velmi znepokojuje neustálý úbytek obyvatel Žďáru n.S. To souvisí s možností zaměstnání i bydlení ve městě. Samozřejmě se budu věnovat požadavkům a názorům občanů i ve všech ostatních oblastech.

2) Prioritou musí být dokončení rozestavěných staveb ve stanovených termínech, výstavba propojení sídliště „Klafař“ s ulicí Wonkovou (kolem sportovní haly) a celkové zlepšení živ. prostředí ve městě (chodníky, komunikace, zeleň).

-red-

Žďáráci a žďárská rodina ve vývoji času

Fotografická výstava Žďáráci na Tvrzi nás vrací o několik generací zpět. Můžeme vidět zachycené okamžiky ze života města i jeho obyvatel, dokonce lze poznat své příbuzné nebo osoby, u kterých jsou v popiskách otazníky.

Jestli vás také při procházení výstavy napadne, jak se asi žilo žďárským rodinám dříve, pojďme se přesunout do poloviny 19. století, kde výstava Žďáráci začíná.

V našem prvním prázdninovém zastavení s historií Regionálního muzea projdeme jedno žďárské století a některé skutečnosti jsou opravdu překvapivé.

Do konce léta pak přiblížíme život ve Žďáře od krizových 30. let a protektorátu až po Vánoce 1989. Těm také patří poslední snímky výstavy na Tvrzi, která je k vidění do 18. září 2011. Přitom sledujeme, jak se během času měnilo postavení členů rodiny, vývoj města, jaká byla lékařská péče či vzdělání.

ŽDÁR V 19. STOLETÍ

„Na konci 19. století došlo k hroznému propadu obyvatel města oproti roku 1850, kdy jich ve Žďáře žilo přes 3 600. V 90. letech 19. stol. tu žilo kolem 2 700 obyvatel,“ říká na úvod Miloslav Lopaur. Důvodem byla bída a odchod rodin do větších center.

Žďárská rodina

Muž, otec byl navenek přednějšího postavení než jeho manželka. Vystupoval statutárně jako hlava rodiny a měl hlavní slovo i jménem živnosti a firmy, která byla psána na něho.

„Jiná věc je, že žena vždy do toho mluvila a možná v soukromí měla větší váhu,“ podotýká historik.

U středních vrstev prý byla v živnosti zaměstnána celá rodina, i děti. To platilo zejména u pekaře, řezníka či krupáře. Žena většinou prodávala v obchodě za pultem, zatímco muž dělal vlastní výrobu. Děti mu pomáhaly nebo roznášely zboží do hospod či k zákazníkům.

Výjimečně vedly firmu ženy

Aby ženy vedly živnost, bylo zcela výjimečné. Důvodem byla např. nezodpovědnost muže – alkoholika. Pak mohlo dojít k úřednímu přepsání řízení firmy na manželku.

„Např. dům a obchod s pohostinstvím v domě u Mokřích (na východní straně náměstí) byl psán na paní Krčálovou. Pocházela ze šlechtické rodiny, ale její manžel byl velký „vejpitka“ a svoji ženu připravil o veškerý majetek,“ uvádí Lopaur.

Žena stála samostatně v čele živnosti i v případě hostince u Veselých (na Veselské ul.), kde podnik na svou zodpovědnost přebíraly vdovy.

Ve Žďáře se šila komiska

Ženy z nižších vrstev pracovaly jako domácí švadleny, sítkovaly, tkaly nebo šily komisku pro zdejší obuvnické firmy. To dle vysvětlení našich průvodců obnášelo sešívání předpřipravených částí bot vyrobených v továrnách. Materiál dostávaly od faktora a práci vykonávaly doma.

Děti z rynku a předměstí

Život žďárských dětí se velmi lišil podle toho, zda byly z rynku nebo předměstí.

Na náměstí žila střední a movitá vrstva obyvatel a dětství jejich potomků bylo více bezstarostné. Horší to už měly děti živnostníků, které musely ve firmě brzy pomáhat. Děti pekařů roznášely pečivo, v hospodě zase umývaly krigle nebo roznášely.

Na žďárském předměstí žily níže postavené rodiny. Jejich děti bývaly zaprážené i od pěti let a pomáhaly v domáckém řemesle, jako bylo síťování či navlékání cívek ke tkalcovským stavům.

Děti také chodily do služby k sedlákům pást kravku, kozy či husy. Jejich letním přivýdělkem bylo sbírání hub, borůvek či malin pro tzv. letňáky, čili hosty z Brna. „Tyto děti chodily do školy velmi zřídka, často jen mimo sezónu. Otcové také neradi viděli, aby si děti zbůhdarma četly. Kniha je totiž zdržovala od práce,“ líčí M. Lopaur. Ale i tak prý si děti našly čas na lumpárny.

HARFENISTÉ. Jeden ze zajímavých snímků výstavy Žďáráci. Foto: archiv RM

Vzdělání

V půlce 19. století stála ve Žďáře jediná škola. Byla v dnešním Moučkově domě naproti faře. „V roce 1876 otevřela na náměstí nová obecná škola s pěti ročníky. Později přibyla nástavba měšťanské školy, ale děti z předměstí obvykle měšťanku již nenavštěvovaly,“ říká dál historik.

Vdavky a ženění

Dívky byly obvykle vyvdávány z rodiny kolem 20. roku jejich věku, u chudších se tak dělo i v sedmnácti. Čím dřív byla chudá dcera „z krku“, tím lépe. „Žena po 25. roku již byla „starou pannou“, neplodnou, přestárlou a biologicky neatraktivní. A to, i když byla jinak krasavice. Chudá stará panna neexistovala, ale bohatých bylo plno,“ přidává se k naší rozmluvě Stanislav Mikule.

Ale chlap po třicítce, to byla jiná partie: zajištěný, zavedený v práci. Byl zárukou existence rodiny. Muži se ženili mezi 22 - 35 lety. „U bohatých vrstev se uplatňoval princip sňatků z rozumu. Tak např. starosta Binko (hasič) si vzal o 20 let starší ženu, s níž získal věnem dva domy. Nakonec jej ještě přežila,“ dodává Jaroslav Švoma.

Vejmínkáři

V 19. stol. fungoval systém vejmínků, kdy staří rodiče dostali svobodnou místnost a částečný výnos z polnosti nebo podniku. To platilo do poslední čtvrtiny 19. stol. a vejmínek byl do jisté míry určitým institutem penze.

„Horší bylo postavení přestárlých občanů z předměstí. Ti se museli žít pomocnými pracemi, dokud to šlo. V řemeslnických domcích, např. ve Stánu (dnešní Žižkova), měli jistou jen postel v cimře plné lidí. Po celé 19. století pro ně neexistovala penze a o své skromné zdroje se staří museli dělit s ostatními členy rodiny,“ uvádí M. Lopaur.

Obecní chudobinec

Institut obecního špitálu fungoval ve Žďáře od středověku a končili tu lidé přestárlí nebo v tíživé situaci, o které se neměl kdo postarat. Původní chudobinec v režii církve stál na rohu Dolní a Kovářovy ulice, v 70. letech 19. stol. město zadaptovalo pro obecní chudobinec dům v Horní ulici za kostelíčkem.

V nouzi krmili děti chlebem s kořalkou

V 19. století byl velký nedostatek potravin. Dostupnější kořalka plnila funkci náhradního zdroje energie.

„Jedna štamprle dala člověku energie jako dva krajíce chleba. Kořalka se používala před těžkou prací a v nouzi nejvyšší se jedl chleba máčený v kořalce. Ten dostávaly i děti,“ uvádí historik. Na Žďársku se většinou pálila žitná.

Bohužel, alkohol byl návykový a nesl s sebou následky závislosti. Jako bojovník proti alkoholu proslul v nedalekých Slavkovicích učitel Josef Koněrsa, zakladatel Společnosti proti pití kořalky. Dopady alkoholismu v rodinách totiž viděl přímo na svých nevyspálých a zblouvaných žácích.

Alkoholismus v rodinách se prý podařilo postupně omezit až v důsledku osvěty a také díky zlepšení sociální situace se stavbou nádraží.

Jeden lékař a porodní bába

Během celého 19. století ve Žďáře fungoval institut městského fyzika s jedním lékařem a porodní bábou. Nakonec ordinovali dva lékaři, kteří vykonávali i zubařské úkony.

Když žďárské náměstí žilo

Jak dale odborníci na žďárskou historii tvrdí, poslední výstavba domů ve Žďáře byla ve 30. letech 19. století a pak po celých 60 let nepřibýlo jediné číslo popisné.

Lidé žili většinou v podnájmech. „Majitel činžovních domů na náměstí si většinou nechal pro sebe dvě místnosti a zbytek pronajímал. Např. u Göttlerů na náměstí žilo sedm familií, u Krčálů šest a u Veselských tři,“ uvádí pro představu historik.

Jisté však je, že tehdy žďárské náměstí opravdu žilo a bydlela tu nejvýznamnější část obyvatelstva.

Po roce 1850 se komerční zóna začala postupně rozšiřovat z Velkého náměstí i do sousedních hlavních ulic jako byla Dolní, Kovářova, Horní a Veselská. Koncem století bylo ve Žďáře na 120 drobných obchodů a živností a v jednu chvíli i 35 hospod.

Křelinovské unidomky

Rodinná výstavba ve Žďáře začala až na konci století a souvisela s výstavbou nádraží v letech 1898 – 1913 (naproti Hajčmanům).

„Nejstarší domky vel. 1 + 1 nebo 2 + kk. vznikaly v ulicích Dvořákova a Jiřího z Poděbrad, některé ještě stojí, ale už se nic nedochovalo z jejich původní secesní podoby,“ lituje Miloslav Lopaur.

O domky prý měli největší zájem zaměstnanci dráhy a organizovalo ji na vykoupných pozemcích stavební družstvo. Domy budovalo podle jediného projektu místního stavitele Josefa Křeliny. Mezi zakladatele družstevní výstavby ve Žďáře patřil i továrník Josef Smeykal.

Veřejná výstavba

Do konce 19. stol. ve Žďáře nebylo mnoho veřejných budov. Stará radnice byla sídlem okresního soudu a obecní dům zase zázemím radních. Obecník stál vedle nové školy (1. ZŠ) a byla tu kancelář, šatlovna, veřejná knihovna i tzv. polévkový ústav - vývařovna pro přespolejší děti. „Část budovy sloužila i škole, jejíž součástí se později stala. Ve zdejší dvoraně se až do začátku 20. stol. hrávalo divadlo,“ dodává Lopaur.

V roce 1900 byl v krásném secesním stylu postaven i Národní dům (dnes přestavěné městské divadlo). V Národním domě se hrálo i promítalo, konaly se tu zábavy.

OBDOBÍ PRVNÍ REPUBLIKY

Žďár kosila španělská chřipka

Zatímco národ na přelomu zimy 1918-19 slavil vznik republiky, ve Žďáře se odehrávala tragédie. „Podvyživené lidi tu hromadně kosila španělská chřipka. Právě ty, kteří přežili veškeré útrapy hladové první války,“ poukazuje J. Švoma. Španělská chřipka tehdy řádila nejen v regionu.

Nemocní leželi v izolačním pavilónu (dnes Spektum pod kinem). Bylo to čtyřpokojové stavení s jednou umývárnou. „Pod dozorem městského lékaře se o infekční nemocné starali dva ošetřovatelé,“ dodává. Lidé si prý nemoc museli doslova protřpět. Kromě jídla a základní obsluhy tu nedostali víc.

„Málo se také ví, že začátkem jara 1919 došlo ve Žďáře ke dvěma hladovým bouřím, kdy lidé brali útokem obchody,“ přidává se M. Lopaur.

(Pokračování příště)
Lenka Kopčáková

O posledních domovech žďárských Židů

Výstava s názvem Poslední domovy, konající se pod záštitou Federace židovských obcí v ČR je k vidění do neděle 24. 7. 2011 ve foyer Staré radnice. Je o obětech holocaustu ve Žďáře nad Sázavou. Spolupředatelem je P. O. Kultura Žďár.

Akci představujeme v rozhovoru s Vitem Koudelou, jedním z tvůrců.

Co mohou návštěvníci od výstavy očekávat?

V kompletní podobě jsou zpracovány osudy žďárských a jihlavských Židů, kteří se stali obětmi holocaustu, včetně Helenky Böhmové (neznámé dívky z portréty Viléma Frenkla) K výstavě je vytištěn průvodce.

Když se řekne Žďár a Židé, máme největší povědomí o vyhlazování této kultury v roce 1942...

Židé byli perzekuováni již krátce před obsazením republiky. Museli odejít z funkcí ve státní správě a později na základě různých dekretů nemohli podnikat. V židovských firmách byl dosazen tzv. Treuhandel, který rozhodoval a dohlížel na podnik. Majitelé neměli žádný vliv ani finance.

Kolik židovských rodin skončilo v koncentračních táborech, přežil dodnes nějaký potomek?

Ze Žďáru a okolí bylo odvezeno kolem 90 osob, před i po datu 18. 5. 1942. Pokud je nám známo, vrátili se

RODINA OBCHODNÍKA Alfréda Sterna z „Modrého domu“ na náměstí (lékárna) patřila k židovskému obyvatelstvu Žďáru. Foto: archiv RM

jen dvě osoby. Celkový počet osob deportovaných z Třebíče byl 1 310. Podařilo se dopátrat jen několika potomků, ze smíšených rodin (jeden rodič byl Žid a druhý jiné víry).

Jak dlouho a kolik lidí na přípravě výstavy pracovalo a kde všude jste báli?

Na výstavě pracovali intenzivně tři lidé a další dva pomocníci. Bádání probíhalo v Regionálním muzeu, ve Státním okresním archivu. Pátrali jsme i u pamětníků a hledali potomky. Autorem a iniciátorem výstavy je můj

jihlavský kolega Ladislav Vilímek.

Objevili jste nějaké zajímavosti?

Nejzajímavější dokumenty pocházejí od potomků židovských rodin. Srdečný dík za jejich vzpomínky a důvěru. Na výstavě jsou fotografie osob i domů a další související dokumenty.

Plánujete nějaké pokračování akce?

Rádi bychom zapojili do hledání žáky škol. To např. v projektu Zmizelí sousedé. Uvidíme, zda se to podaří.

Kdy žilo ve Žďáře a okolí nejvíce židovských rodin a v jakých oborech se živilo?

Ve Městě Žďáře bylo v letech 1890 celkem 51 židovských osob. Obchodníků, hospodských a lihopalníků.

V Zámku Žďáře jich v roce 1880 bylo 29. Většinou šlo o obchodníky a továrníky. Jednou z posledních židovských rodin tu byli Schillerovi.

Jaký důraz se kladl na vzdělání v židovské rodině?

Vzdělání bylo velmi důležité. V populaci činily kolem 4 % osoby židovské víry, ale na středních školách bylo 18 % dětí židovského vyznání.

Účastníci se žďárští Židé běžného kulturního a sportovního života města?

Účastníci a podporovali jak sportovní, tak kulturní akce. Byli představiteli různých klubů i spolků. Např. v Polničce zakládali Sokol a Sbor dobrovolných hasičů.

Žila ve Žďáře smíšená manželství?

Za 2. sv. války byla mnohá manželství smíšená. V případě, že druhý partner (jiného vyznání) neprovedl rozluk, bylo s ním jednáno jako se Židem. Přišel o majetek a byl deportován do koncentračního tábora. Viz. rodina Leskauerova (on nebyl Žid).

Lenka Kopčáková

Stržanovské odpoledne pro nejmenší

V sobotu 11. června zažilo hřiště ve Stržanově návštěvu, jakou již dlouho nepamatuje. Důvodem bylo Zábavné poutové odpoledne, které pro děti všech věkových kategorií připravil místní osadní výbor.

Díky příspěvkům od sponzorů mohli organizátoři připravit množství aktivit, různých věcných darů a občerstvení. Děti tak dostaly zdarma například párek, limonádu nebo volnou vstupenku do westernového městečka. K dispozici jim byl po celý den nafukovací skákací hrad a obří trampolína, kterých si s chutí užívaly až do večerních hodin. Jako překvapení byla nachystána jízda na koních, která se rov-

VELKÁ žízeň při dětském odpoledni. Foto: archiv

něž setkala s velkým ohlasem, a která byla jako všechny ostatní atrakce rovněž zdarma. Děti také po celý den soutěžily v různých disciplínách jako chůze na chůdách či nošení vajíčka na lžici. Ty nejkvůlijší obdržely na závěr věcné ceny, mezi nimiž nechyběly různé sladkosti, hračky nebo živý zakrslý králík.

Organizátoři potěšilo, že akci nenavštívili pouze obyvatelé Stržanova, ale cestu na ni si našli i lidé z okolí. Výtěžek z celého dne pak bude použit na rozvoj obce a podporu dalších kulturních aktivit, jako je na červenec plánovaný nohejbalový turnaj.

Tomáš Vavera

Východočeská dopravní a.s.
Lidická 1983, 580 01 Havlíčkův Brod

Your Cargo Credit
KONTAKT NA VÝKON

ŘIDIČE pro MKD
turnusový systém linek v EU

ŘIDIČE pro ND
denní vnitro doprava

DISPEČERA MKD
znalost cizího jazyka podmínkou bez předchozí praxe zaškolíme

- Zázemí silné dopravní společnosti
- Jistota práce
- Finanční ohodnocení v závislosti na výkonu a kvalitě práce
- Profesionální podpora
- Moderní a spolehlivý vozový park

Kontakt: stručný profesní životopis na Východočeská dopravní a.s., Lidická 1983, 580 01 Havlíčkův Brod nebo schůzka p. Zatočilová, tel. 725 444 572, e-mail: zatocilova@vchd.cz, www.vchd.cz

**zvýšení výkonu
snížení spotřeby**

již 14 let zkušeností

Profesionální Chiptuning
na všechny značky osobních automobilů, OFF ROAD, SUV, motorek, nákl. automobilů, TIR, autobusů, traktorů a kombajnů

Infoline zákaznického centra
+420 777 608 543-4
24 HODIN DENNĚ

www.chiptuning-centrum.cz
info@chiptuning-centrum.cz

ABC Tuning Group a. s.,
Vlárská 22, 627 00 Brno - Státní
špičkové technologie

SLEVA-40%
s tímto kupónem

na chiptuning a servis Vašeho vozu
NOVĚ chiptuning LODÍ

Kultura

Ž Ď Ā R N A D S Ā Z A V O U
P ř í s p ě v k o v á o r g a n i z a c e

Program na ČERVENEC a SRPEN 2011

Koncerty

So 13. 8. od 14.00 hodin

Zámek Kinských
29. ročník folklorního festivalu

HORÁCKÝ DŽBÁNEK 2011

LUBOŠ POSPÍŠIL & SP, ATARÉS,
TUČNÁCI, CIMBAL CLASSIC, VĚRA
MARTINOVÁ, SAMSON A JEHO PAR-
TA, RANGERS

Uvádí: Jiří „Moravský“ Brabec, zvuk: Petr Stejskal.

Tvorivé a umělecké dílny nejen pro děti, kartárka, grafoložka, bohaté občerstvení, vepřek na rožni.

Vstupné: 280,- Kč. Předprodej od 1. 7.: Stará radnice, Café u tety Hany Veselská, ANDANTE - hudebniny u Hypermarketu Albert, v pokladnách ČD Žďár n/S, Nové Město n/M, Jihlava, H. Brod, Přibyslav, Třebíč.

Výstavy

Do 24. 7.

Stará radnice
Společenstvo českých knihařů
KNIŽNÍ VAZBY

Otevřeno: út - pá 10.00 - 12.00, 14.00 - 17.00; so a ne 14.00 - 17.00 hodin.

Do 24. 7.

Foyer Staré radnice
Výstava pod záštitou Federace židovských obcí v ČR

POSLEDNÍ DOMOVY

O obětech holocaustu ve Žďáře n. S.
Otevřeno: út - pá 10.00 - 12.00, 14.00 - 17.00; so a ne 14.00 - 17.00 hodin.

Od 27. 7. do 21. 8.

Stará radnice
MARTIN VELÍŠEK
- PŘÍBĚHY OD VODY
Vernisáž v út 26. 7. od 17.00 hodin ve výstavní síni na SR.

Otevřeno: út - pá 10.00 - 12.00, 14.00 - 17.00; so a ne 14.00 - 17.00 hodin.

St 24. 8. - ne 18. 9.

Stará radnice a kaple sv. Barbory
SLAVNOSTI JEŘABIN 2011
CESTOU SANTINIHO - výstava Klubu výtvarných umělců Horácka

Vernisáž ve st 24. 8. v 16.00 hodin ve výstavní síni SR. Otevřeno denně mimo pondělí 9.00 - 12.00, 14.00 - 17.00 hodin.

Připravujeme

10. 9. DOBYTÍ SEVERNÍHO PÓLU / Divadlo Jára Cimrmana - MD
- vstupenky v prodeji v út 23. 8. od 15.00 do 17.00 hodin v pokladně DK

10. 9. Zahájení výstavy JÁRA CIMRMAN VYNÁLEZCE A SVĚTOBĚŽNÍK - MD

11. 9. HONZA A DRAK / pohádka - Stará radnice

18. 9. VALÉRIE ZAWADSKÁ / Večer poezie a prózy s harfou - Stará radnice

20. 9. DP zelené - PLNÉ KAPSY ŠUTRŮ - MD

27. 9. DP žluté - AŽ ŽIJE KRÁLOVNA - MD

Cena předplatného: přízemí 1040,- Kč; balkon 920,- Kč

Stávající abonenti mohou potvrdit svůj zájem o předplatné zakoupením permanentek od 22. 8. do 8. 9. Nezaplacené permanentky budou uvolněny pro nové zájemce od 12. 9. 2011. Při koupi předplatného s sebou přineste stávající abonentní průkazky, které potvrzují vaše místo v hledišti.

Změny v předprodeji vstupenek v pokladně DK: červenec zavřeno, do 21. 8. zavřeno. Od 22. 8. 2011 otevřeno pravidelně: po, st, čt 13.00 - 17.00 hodin. Mimořádně otevřeno v út 23. 8. od 15.00 do 17.00 hodin - prodej vstupenek na Cimrmany (maximální počet na osobu 8 vstupenek).

Upozornění: V případě poznámky „pronájem“ není Kultura Žďár pořadatelem akce. Pokud zajišťujeme prodej vstupenek na takto označené akce, nelze na tyto pořady využívat slevenek Žďasu a SODEXO PASS.

KINO VYSOČINA

Od května nový digitální obraz ve formátu 2D a 3D a zvuk ve formátu 7,1.

So 2. až út 5. 7. od 19.30 hodin
TRANSFORMERS 3.

„3D“
(USA, prem., příst., čs. zn., 130,-) Akční sci-fi.

Pá 8. 7. od 18.00 hodin
MEDVÍDEK PŮ

(USA, prem., čs. zn., 80,-) Studio W. Disneye uvádí animovanou rodinnou komedii. Vtipné a žertovné dobrodružství z cest lesních zvířátek.

So 9. 7. od 19.30 hodin
WESTERNSTORY

(ČES, prem., příst., 80,-) Česká komedie nabitá letem. Westernové městečko z Divokého západu a jeho obyvatelé s kolty a láskou v akci.

Ne 10. 7. od 18.00 hodin

HARRY POTTER A RELIKVIE SMRTI - část 1.
(USA, opak., od 12 let, čs. zn., 60,-) Harry a sedmé pokračování rozdělené do dvou samostatných dílů.

Út 12. a st 13. 7. od 19.00 hodin

PAN PROPPER A JEHO TUČNÁCI
(USA, prem., čs. zn., 90,-) Jim Carrey v rodinné komedii. Pošta mu přímo do bytu doručí šest velkých krabic se šesti tučňáky. Výborná rodinná komedie. Pozor: v srpnu se neopakuje!

Čt 14. až po 18. 7. od 19.00 hodin

HARRY POTTER A RELIKVIE SMRTI - část 2.
„3D“
(USA, prem., příst., čs. zn., 130,-) Harry, Hermiona a Ron pokračují ve své honbě za vitéaly. Přicházejí komplikace. Pán „zla“ odhalil jejich úmysly a rozhodl se jednat. Schyluje se k závěrečné epické bitvě, která rozhodne o osudu celého kouzelnického světa!

St 20. a čt 21. 7. od 19.30 hodin
ŽENY SOBĚ

(USA, prem., od 15 let, titl., 90,-) I komedie pro holky může mít koule. Rozlučka se svobodou se může hodně zvrhnout.

Pá 22. 7. od 18.00 hodin

RIO

„3D“

(USA, repr., čs. zn., 130,-Kč) Animovaná rodinná komedie.

So 23. 7. od 19.30 hodin

**PIRÁTI Z KARIBIKU:
NA VLNÁCH PODIVNA**

„3D“

(USA, repr., čs. zn., 130,-) Další dobrodružná cesta piráta „Jack Sparrowa“ (Johnny Deep), která okouzlí diváky. Film nabitý akcí, dobrodružstvím a humorem.

Ne 24. 7. od 19.30 hodin

VODA PRO SLONY

(USA, prem., od 12 let, titl., 80,-) Jacob vzpomíná na mládí, kdy se připojil k „největší podívané na světě, cirkusu Benzi. Romantický příběh.

St 27. a čt 28. 7. od 19.30 hodin

LIDICE

(ČES, repr., od 12 let, 80,-) Příběh Lidic je příběhem obyčejných lidí, kteří se absurdní náhodou připlétli do cesty dějinám.

Pá 29. 7. od 19.30 hodin

SKYLINE

(USA, prem., od 12 let, titl., 80,-) Svítání v L.A. přichází o dvě hodiny dříve. Nepochází ze slunce. Je ze strojů vznášejících se nad městem. Sci-fi.

So 30. a ne 31. 7. od 19.30 hodin

PAUL

(USA, prem., od 12 let, titl., 90,-) Nový E.T. z vesmíru. Dva sympatáci a mimozemšťan Paul ve skvělé komedii unikají před agenty ze zóny 51.

Knihovna M. J. Sychry

Červencové výstavy v prostorách knihovny:

TAJEMNÁ A ZÁHADNÁ AFRIKA
- výstava prací žáků 2. ZŠ na dětském oddělení

ZDRAVÉ MUZICÍROVÁNÍ V ZÁMECKÉ ŠKOLE - prezentace žáků zámecké školy, fotografie, výtvarné práce, výrobky, reportáže - na dětském oddělení
STROMY - výstava fotografií Františka Ježe - vestibul Čechova domu

SOUTĚŽE, KVIZY PRO PRÁZDNINOVÉ POBAVENÍ (web knihovny - dětský portál)

Připravujeme na září:

NEDOVLTE MOZKU STÁRNOUT
- pro začátečníky - kurz pro seniory zaměřený na trénování paměti pod vedením Jany Vejsadové (přihlaďte se již nyní)

POČÍTAČOVÉ KURZY: základy práce na PC, Digitální fotografie, Internet, Word a Excel

KURZY ANGLIČTINY - různé stupně pokročilosti - lektor Ing. Jiří Dokulil

Přihlášky na kurzy a bližší informace v čítrně.

KONTAKT: osobně Informační centrum knihovny a čítárna, telefonicky: 566 623 766, e-mailem: icentrum@knihzdar.cz. Více: www.knihzdar.cz. Změna programu vyhrazena.

Letní půjčovná doba
(1. 7. - 31. 8. 2011)

Dospělé odd, dětské, hudební a čítárna otevřeno:

po, st: 9.00 - 17.00 **čt:** 9.00 - 15.00

Pobočka Nádražní otevřeno:

po a st: 9.00 - 11.30 a 12.30 - 17.00

Základní umělecká škola

TANEČNÍ OBOR

Závěrečný koncert tanečního oboru se konal v Městském divadle dne 8. 6. 2011. To za finančního přispění města.

Kladné divácké ohlasy potvrdily úroveň tanečních dovedností žáků a žáků tanečního oboru ZUŠ. Ozdobou večera byly absolventské tance Zuzany Machové, Kristiny Váňkové, Terezy Němcové, Kristiny Krausové a Kristiny Štátné. Rozmanitost choreografií ocenili i žáci základních škol na dopoledním koncertu.

Tanečnice ZUŠ F. Drdly reprezentovaly v květnu Kraj Vysočinu na Celostátní přehlídce dětských skupin scénického tance v Kutné Hoře a poděkování patří především Kraji Vysočina, který jejich účast finančně podpořil.

HUDEBNÍ OBOR

ÚSPĚŠNÁ kytaristka Hana Plesselová.

Zvláštní poděkování za úspěšnou prezentaci vyslovuje vedení školy Haně Plesselové, absolventce II. cyklu hudebního oboru ve hře na kytaru.

Žákyně ze třídy Daniely Bauerové byla po dobu studia častou interpretkou na koncertech školy, ale především získala dvě čestná uznání a v letošním roce i 3. místo v celostátním kole národní soutěže ZUŠ ve hře na kytaru.

Otevřené zahrady

ÚCHVATNÉ pohledy na Zelenou horu přes Konventní rybník si návštěvníci letošních Otevřených zahrad nenechali ujít.

Foto: archiv TIC Zámek

Při letošních Otevřených zahradách konaných koncem května v zámku Kinských prošlo v prvním dni areálem zhruba tisíc návštěvníků a o slunečné neděli překonala návštěvnost s víc jak 5000 návštěvníky loňský rok.

„Během obou dnů vystoupilo v kulturních programech více než 170 účinkujících. Návštěvníci nejvíce obdivovali skalku paní hraběnky, pohledy na Zelenou horu přes Konventní rybník, Galerii rodu Kinských a zámeckou základní školu,“ uvádí za pořadatele Stanislav Růžička z TIC Zámek.

-lko-

www.SlevyElektro.cz

Kronika občanů města

Životní jubilea v červenci 2011

Bohuslav Řádek	1. 7. 1931, 80 let ZR 5
Věra Fialová	4. 7. 1921, 90 let ZR 4
Anna Karasová	6. 7. 1913, 98 let ZR 4
Marie Vavřínová	6. 7. 1926, 85 let ZR 7
Božena Leirichová	7. 7. 1917, 94 let ZR 3
Přemysl Fučík	9. 7. 1920, 91 let ZR 4
Augustina Revayová	9. 7. 1926, 85 let ZR 5
Josef Novotný	14. 7. 1931, 80 let ZR 2
Vladimír Jinek	30. 7. 1926, 85 let ZR 5

Děti narozené v dubnu 2011

Vojtěch Oliva	3. 4. 2011 ZR 7
Eliška Brabcová	4. 4. 2011 ZR 6
Lucie Brabcová	4. 4. 2011 ZR 6
Lucie Dvořáková	5. 4. 2011 ZR 4
David Krejča	5. 4. 2011 ZR 4
Nikola Krčmová	7. 4. 2011 ZR 3
Enrico Blažek	8. 4. 2011 ZR 6
Michaela Řetická	8. 4. 2011 ZR 4
Jakub Limil	9. 4. 2011 ZR 5
Vladimír Jan Dostál	14. 4. 2011 ZR 2
Patrik Fiala	14. 4. 2011 ZR 3
Maxián Hrbek	16. 4. 2011 ZR 2
Tereza Kočí	16. 4. 2011 ZR 2
Kryštof Humpolíček	22. 4. 2011 ZR 4
Dominik Šiška	23. 4. 2011 ZR 3
Tereza Prchalová	25. 4. 2011 ZR 3
Patrik Jaroš	27. 4. 2011 ZR 1
Tomáš Novák	27. 4. 2011 ZR 1

Město Žďár nad Sázavou mělo ke dni 21. 6. 2011 celkem 22 277 občanů ČR přihlášených k trvalému pobytu.

Zdravé muzicírování v zámecké škole

Ukázku neobvyklého projektu s názvem Zdravé muzicírování v zámecké škole prezentuje přes prázdniny 4. ZŠ na dětském oddělení Knihovny M. J. Sychry.

Zapojené byly děti 1.- 5. třídy a podtextem projektu je i podpora tradice lidové písně.

Děti hrály na fujaru, dýdžerydu, koncovku či píšťalky a tančily. Dále vytvářely prostorové instalace, notové osnovy a vyjadřovaly tak svůj prožitek.

My můžeme v knihovně vidět ukázky výtvarných prací, výrobků, fotografií

i dětských reportáží. Jak k neobvyklému projektu upřesňuje ředitel Jaroslav Ptáček, děti pořizovaly snímky nejen z vlastní akce a rozebíraly lidové písničky, ale nafotily např. píseň Vyletěla holubička ze skály.

„Zdravé muzicírování v zámecké škole je nápadem zdejších učitelek. Napsaly žádost o grant na město, ale ten byl bohužel pokrácen. Nadšení a dobrovolná práce však zůstaly a navýšily se,“ říká ředitel Ptáček. Jediné chmury povedeného projektu jsou tedy s jeho finančním dokrytím.

-lko-

Stomatologové o víkendech

2. 7. MUDr. Petr Filla, U Tržiště 1, Velké Meziříčí (566 524 275)
3. 7. MUDr. Marie Kulková, Strážek 80 (566 567 332)
5. 7. MUDr. Milena Vránová, Zahradní 580, Bystřice n. P. (566 688 234)
6. 7. MUDr. Jitka Rezacová, Tyršova 223, Velká Bíteš (566 533 092)
9. 7. MUDr. Dagmar Chytrá, Tyršova 855, Nové Město n. M. (739 093 334)
10. 7. MUDr. Zdeňka Janoušková, Záviškovy 1, Velké Meziříčí (603 206 336)
16. 7. MUDr. Marwan Zrieka, Tyršova 223, Velká Bíteš (566 533 129)
17. 7. MUDr. Jiřina Foltanová, U Zbrojnice 404, Svratka (608 069 430)
23. 7. MUDr. Miluše Hrašková, Poliklinika Žďár n. S. (566 690 130)
24. 7. MUDr. Věra Dvořáková, Štursova 487, N. Město n. M. (566 615 436)
30. 7. MUDr. Zdeňka Kreislerová, Bezručova 106/23, Žďár 2 (566 621 000)
31. 7. MUDr. Tomáš Kreisler, Bezručova 106/23, Žďár 2 (566 621 000)

Ordinační doba: 9 - 12 hodin

Tel.: 731 104 890
731 937 333

STŘECHY A FASÁDY VANĚK s.r.o.

- klempířské a pokrývačské práce
- montáž střešních oken
- odvětrávané fasády
- střešní a fasádní systémy

www.strechy-vanek.cz
www.fasady-vanek.cz

Jamská 1670/30, Žďár nad Sázavou, 591 01 (naproti Hasičům)

Knihy můžeme mít přes léto

V době dovolených ve žďárské knihovně platí letní půjčovní doba a čtenáři si mohou ponechat knihy přes celé prázdniny a přitom neobdrží upomínku.

Knihovníci více pracují ve skladech, ošetřují knižní fond a chystají besedy na další sezónu. „Během roku připravujeme tematické výstavy knih, z nichž si mohou čtenáři o prázdninách vybrat knihu. Hodně žádané tituly jsou vyčleněné ve zvláštním regálu,“ informuje vedoucí provozu KMJS Anna Drdlová s tím, že k občerstvení v letní čítárně slouží dva nápojové automaty na kávu a limonády.

Jak dodává vedoucí oddělení pro děti a mládež Božena Ptáčková, KMJS chystá na prázdniny obměnu dětského portálu. V jeho rozšířené nabídce najdou zájemci kromě tipů na nové knihy a řady zajímavých rad či informací také spoutu křížovek a kvízů, které bude možné vyplňovat odkudkoliv, nejen při návštěvě knihovny.

-lko-

FOTBALOVÉ družstvo reprezentující Kolpingovu rodinu Žďár n. S. zvítězilo v mezinárodním fotbalovém turnaji v italském Meranu. Turnaj v červnu organizovalo Kolpingovo dílo Jižního Tyrolska a žďárské družstvo na své cestě za titulem zdolalo družstva z Itálie, Rakouska, Slovenska i Česka. Nejlepším střelcem turnaje se s osmi góly stal žďárský Dominik Havlík.

Foto: Patrik Chudovský

Klub českých turistů

2. 7. Kamenské aleje - Pohled - Šlapanov - Kamenná (14 km) sraz 7.35 nádraží ČD

9. 7. K Velkému Javoru - Vlčatín - Třebíč (18) 6.30 nádraží ČD

16. 7. Dolní Loučky - Kaly - Tišnov (16) 6.30 nádraží ČD

23. 7. Červencové údolí - Níhov - Habří - Rožná (24) 6.30 nádraží ČD

30. 7. Olešná - Odranec - Studnice - Nové Město (20) 6.30 nádraží ČD

Vycházky pro veřejnost, každý jde na vlastní nebezpečí. Sraz je vždy na nádraží ČD.

Tajemná Afrika

Tajemná a záhadná Afrika. Tak se jmenuje zajímavá výstava, kterou vytvořili žáci 2. ZŠ a o prázdninách je k vidění na dětském oddělení žďárské knihovny.

Proč zrovna Afrika, to vysvětluje ředitel školy Miroslav Kadlec: „Asi před dvěma lety proběhl na 1. stupni 2. ZŠ projekt Afrika. Žáky velmi inspirovala beseda s naší bývalou žákyňou, která pracovala ve společnosti zabývající se adopcí na dálku.

Po motivační části se žáci zabývali africkou kulturou, pohádkami a pak následně složili africkou píseň a tanec,“ říká ředitel. Téma Afrika pak bylo živé i ve výtvarce a my se nyní můžeme na Tajemnou a záhadnou Afriku podívat očima dětí.

K vidění je např. plastická mapa Afriky, obydlení s domorodci a africká zvířata. Vše je vytvořeno různými výtvarnými technikami.

-lko-

VÍTĚZKOU nedávného 8. ročníku Memorálu Dalibora Sýkory v Hamrech n. S. se stala Nikola Bielíková ze žďárského jezdeckého klubu, která na koni Caleri-II vybojovala v závodech i řadu dalších pěkných umístění. Např. první a druhé místo v Ceně Josefa Sýkory. Foto: Stanislav Mikule

Noviny žďárské radnice

Vydává: Parola spol. s r.o., Fritzova 34, Jihlava 586 01 - Vychází 1x měsíčně v nákladu 10 200 ks, zdarma do každé domácnosti - Redakce: Horní 28, Žďár nad Sázavou 591 01 - Odpovědný redaktor: Lenka Kopčáková, mob.: 736 193 687, e-mail: nzh.redakce@centrum.cz - Inzerce: Alena Cihlářová, mob.: 732 235 415, e-mail: nzh.inzerce@seznam.cz - Povoleno MK ČR E, číslo indexu 11277 - Tisk: Ringier Axel Springer Print CZ a.s. - První číslo vyšlo v září 1994 - www.jihlavske-listy.cz/nzh - Distribuce: Mediaservis s.r.o., tel.: 566 623 441.

© PAROLA spol. s r.o.